

EUmies Awards 2024

De Mies van der Rohe Award / EUmies Awards is de belangrijkste architectuur prijs in Europa en wil met een rondreizende expositie het publiek een overzicht geven van recente gebouwen die een bijdrage zijn tot ons nieuw Europees patrimonium. Om de twee jaar wordt dit initiatief van de Europese Unie ook gepresenteerd in boekvorm. Eind 2024 verscheen deze publicatie met daarin de winnaars maar ook de inventaris van de 362 weerhouden projecten waaronder de 40 gebouwen die op de shortlist kwamen. Bij elke keuze van de winnaars kan men bedenkingen formuleren. Dit maal twee projecten om te vergelijken met een totaal andere visie hoe om te gaan met een bestaand patrimonium, één voorbeeld uit Corsica en één uit Portugal.

Mies van de Rohe Award werd voor de eerste maal uitgereikt in 1988 aan de Portugese architect Álvaro Siza voor een klein bankgebouw in Vila do Conde. De initiatiefnemers waren de Foundation Mies van der Rohe en de stad Barcelona. In 2001 werd deze onderscheiding de officiële prijs van de Europese Unie, de EUmies Awards. Het gevolg was dat realisaties in Zwitserland en creaties van Zwitserse architecten werden uitgesloten terwijl Turkije en Turkse architecten wel konden deelnemen. Alle landen die in de eerste fase zitten om toe te treden tot de Europese Unie komen in aanmerking. Sinds vijf jaar kunnen Engelse architecten niet meer deelnemen, met de Brexit verliet dit land de Europese Unie.

De werkwijze is sinds 1988 niet veranderd. Per land zijn er individuele adviseurs en instellingen die elke vijf projecten voordragen. Vervolgens wordt een internationale jury samengesteld die alle projecten doorneemt en tot een eerste selectie komt van ongeveer 40 gebouwen. Na discussie kiest men vijf projecten die vervolgens door de jury ter plaatse worden bezocht. Sinds 2001 kiest men ook een project van een zeer jong bureau, de prijs voor de "Emerging Architect".

De lijst van de prijswinnaars bevat hoofdzakelijk publieke bouwwerken zoals een station, een bibliotheek, een opera en een paar musea. Vaak was er de kritiek dat huisvesting nauwelijks een kans maakte voor de Mies Award. Te weinig sterke beelden, maar de vraag is of dit wel hoeft, of de woningbouw wel een opvallende verschijning moet krijgen. Het jury verslag benadrukt de werkwijze en hoe men tot de eindbeslissing is gekomen.

Eind 2024 verscheen het boek met de 362 weerhouden projecten waaronder de 40 gebouwen die op de shortlist kwamen, inclusief de winnaars van de twee categorieën. Voor België werden vier projecten weerhouden in de shortlist. Twee in Vlaanderen: het Steen in Antwerpen van noAarchitecten en brandweerkazerne met bijkomende voorzieningen in Dilbeek (Fire Station, Multi-Purpose Space, and Emergency Housing) van Studio SNCDA. Twee projecten in de Brusselse regio: Amal Amjahid gebouw met een culturele en sociale bestemming in Molenbeek van het bureau &bogdan en een open lucht zwembad "Pool Flow" in Anderlecht van Pool is Cool & Jozef Wouters – Paul Steinbrück.

Studiepaviljoen in Braunschweig (D)

De winnaar 2024 was studiepaviljoen van de Technische Universiteit van Braunschweig (D) van Gustav Düsing en Max Hacke. Een uiterst lichte constructie waarin ook de technische elementen op een intelligente wijze werden geïncorporeerd. Een aangename en niet dwingende ruimte waar

studenten kunnen studeren. "The two-story building provides student work spaces for all faculties. Situated on the central campus directly on a river, the pavilion forms a new landmark on the main axis along the Audimax, the historic main building and the Forum Square, thus integrating into the existing pathway of the campus. The compact volume with a square plan is an open space concept with an indeterminate groundfloor and a 1st floor consisting of a series of platforms and bridges that extend into the exterior. Decentralized access via 9 doors and 9 stairs zones the space, seamlessly blending circulation zones and usable spaces. The building is wrapped in a shaded floor-to-ceiling glass façade that provides views of the natural landscape and campus plaza." Op de website van Mies Award zijn er een aantal foto's opgenomen.

De prijs voor "Emerging Architect" ging naar een schitterende bibliotheek in Barcelona, de Gabriel García Márquez Library van SUMA Arquitectura. "The García Márquez is a pioneering and landmark library that culminates a three-decade plan building these facilities in Barcelona. It serves a working class and vindictive neighborhood, lacking significant investment for years, that demanded its "people's palace" ever since and now enjoys the "best new library in the world", according to IFLA".

Corsica en Portugal

In de eindselectie, een project in Sainte-Lucie-de-Tallano gelegen in het hart van Corsica. Het is een renovatie en uitbreiding van het Convent Saint-François van Amelia Tavella Architectes. Het gebouw uit 1480 was grotendeels een ruïne geworden en kreeg nieuw leven. De uitbreiding is echter niet groter dan de oorspronkelijke footprint van het gebouw.

De gekozen oplossing ligt in de lijn van het *Charter van Venetië*, een geheel van richtlijnen die in 1964 werden opgemaakt hoe ontwerpers dienen om te gaan met behoud van erfgoed en hoe nieuwe toevoegingen op een verantwoorde wijze dienen ontworpen te worden. De *International Council on Monuments and Sites* (ICOMOS) werd in 1965 opgericht naar aanleiding van het charter.

In dit document geen pleidooi voor identieke reconstructie maar om zeer duidelijk de nieuwe toevoegingen visueel te benadrukken. Het nieuwe moet zich volledig onderscheiden van het bestaande, een stelling die meer en meer in vraag wordt gesteld. Dat de jury van de Mies Award voor het project in Corsica koos is verwonderlijk. Zowel in compositie als in materiaalkeuze is het een visie van vijftig jaar geleden. In het werk van andere hedendaagse architecten ziet men interessante projecten die niet meer vertrekken van een confrontatie, het expliciteren van nieuw ten opzichte van het oude. Zo is het werk van Eduardo Souto Moura verhelderend bij het omgaan in historische context.

In de eindselectie 2024 is er een interessant project dat juist de andere visie verduidelijkt, de heraanleg van een dorpsplein en een nieuw bureau van toerisme in Piódão, een bergdorpje in Portugal. Een ontwerp van een jong architectenbureau in Coïmbra, João Branco & Paula del Río.

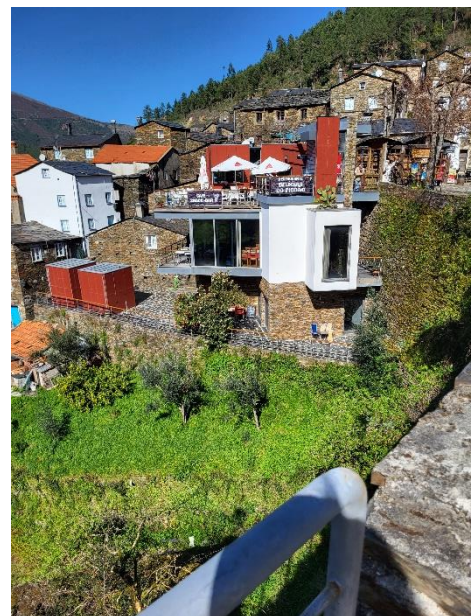
In maar 2024 bracht ik een bezoek aan dit ver afgelegen dorpje dat jaren niet bereikbaar was en bijgevolg zijn authenticiteit heeft behouden. Een zeer compacte bebouwing waarbij alles, inclusief muren en daken in natuursteen is opgetrokken. Enkel de wit bepleisterde dorpskerk is hierop een uitzondering. "The only flat and open area of the steeped village of Piódão is given back its dignity as welcoming lobby and gathering place. What was previously a parking lot has been redesigned, paved and partially shaded using traditional materials and techniques. The space was given back to its people following their material and constructive culture" is de beschrijving door de architecten.

Hun ingreep is juist het tegenovergestelde van het project in Corsica. Met grote aandacht keken de architecten naar de materialiteit, de schaal en de typologie van het bestaande. Het is een mooi voorbeeld van gelijktijdig aanwezig te zijn en een attitude van afwezigheid. Velen zullen niet eens

merken wat er veranderd is op en langs dit plein. Veel architecten hebben de drang om hun creatie op te dringen, om aandacht naar zich toe te trekken terwijl men de essentie van een historische omgeving verwaarloost. Als er geen interessante context is kan de architect zich vrijer uitdrukken, in een site zoals deze in Piódão is de werkwijze van João Branco & Paula del Rí de enige, de juiste houding.

Heraanleg van een dorpsplein en een nieuw bureau van toerisme in Piódão. Een meer dan storende toevoeging is dit restaurant die de typologie en materiaal keuze volledig negeerde. Foto's in Piódão: Marc Dubois

Barcelona en Mies Award editie 2026

Barcelona werd door UNESCO en de International Union of Architects gekozen als "World Capital of Architecture 2026", wat samenvalt met de volgende editie van de Mies Award.

In 2016 publiceerde de Mies Foundation een 864 pagina's dikke Atlas met een overzicht van alle inzendingen (2.881 gebouwen!) vanaf 1988 tot 2015, uit 38 landen. Het is zowat de Michelin gids voor de Europese architectuur. Een interessant document om een reis voor te bereiden.

Marc Dubois, Architect Journalist

www.miesaward.com

EUROPEAN UNION PRIZE FOR CONTEMPORARY ARCHITECTURE - MIES VAN DER ROHE AWARDS ARCHITECTURE & EMERGING 2024

€40.00, 542 pagina's

ISBN 978-84-127721-9-7